

Sollentuna den 1 september 2021

Remissyttrande på SOU 2021:22, Hårdare regler för nikotinprodukter

Diarienummer S2021/02982

Allmänt:

Emab AB (Emab) är en organisation för inköpssamverkan, marknadsföring, kampanjer och affärsutveckling för trafikbutiker. EMAB ägs av sina ca 330 medlemmar, som alla är fria handlare och driver trafikbutiker i anslutning till drivmedelsanläggningar från bland annat Circle K, Bilisten, Preem och OK/Q8, företrädesvis i glesbygd och landsbygd. Emab driver därutöver drivmedelskedjan Gulf. Emab drivs utan vinstintresse.

EMAB avger härmed sitt remissvar avseende SOU 2021:22, då förändringar och regleringar på marknaden för tobak direkt påverkar våra medlemmar. Tobak står idag för 30 procent av bruttovinsten hos Emabs medlemmar. Vi sympatiserar med regeringens folkhälsomål och kamp mot ohälsan.

Inledning:

Emab konstaterar att de farhågor vi hade i vårt remissyttrande på SOU2016:14, En översyn av tobakslagen, blivit verklighet. Där skrev vi beträffande tillståndsplikten:

”Förslaget från utredningen drabbar hela kollektivet, där det stora flertalet följer regelverket. Då det blir upp till kommunerna att avgöra avgiften kommer dessa att bli olika från kommun till kommun. Detta kan inte anses konkurrensneutralt.

Skulle förslaget på tillståndsplikt bli lagkrav måste Emab understryka att det inte får uppstå en situation där myndigheternas handläggning av flera tusen ansökningar om tillstånd leder till fördröjning eller oklarheter om rätten att sälja tobak innan effektiva administrativa rutiner är etablerade.”

Den situation som Emab varnade för är den våra medlemmar nu lever i. Olika kommuner hanterar tillståndprocessen olika med olika, ofta helt ovidkommande, skäl till begäran om komplettering eller i ett antal fall, avslag på tillstånd. Det är inte rimligt att tillståndsprövningen i så hög grad är beroende på vilken kommun som hanterar den eller att olika kommuner har olika bedömnings-skäl. Detta snedvrider konkurrensen. Flera av våra medlemmar är fortfarande, fem år senare, utan ett permanent tillstånd att sälja tobak. Den långa handläggningstiden gör det svårt att skifta ägare på en butik då tillståndet är personligt och en ny handlare kan få vänta i upp till ett år på att få sitt tobakstillstånd. Det leder till att livskraftiga butiker i gles- och landsbygd har fått, eller riskerar att inom kort få, lägga ner sin verksamhet.

Avgifter:

Eftersom även denna utredning ser över avgifter för importörer, producenter men också detaljister som ska återförsälja till konsument, måste utredningen ge tydliga direktiv hur avgifter ska beräknas för att inte ännu en gång hamna i en liknande situation som beskrivs ovan.

En ny folkhälsopolitik bör omfatta alla nikotinprodukter:

Utredningen anser att målet för en ny ANDT-politik ska ha som mål att minska all användning av nikotinprodukter. Betänkandet publicerades dock innan riksdagen hade behandlat förslaget till ny ANDTS-politik. Den 15 juni 2021 avslog riksdagen regeringens proposition med en ny ANDTS-strategi, bland annat med hänvisning till att en mera tydlig åtskillnad måste göras mellan olika nikotin- och tobaksprodukter beroende på farlighet, och att det inte är rimligt att likställa alla produkter som innehåller nikotin. Emab förutsätter att lagrådsremiss och proposition tar hänsyn till de beslut som fattats av riksdagen under juni 2021.

Ett skadereduktionsperspektiv i tobakspolitiken i en ny ANDTS-strategi bör leda till en omfattande översyn av detta lagförslag, och på sikt också ligga till grund för till exempel Sveriges position när det gäller reglering av nikotinprodukter inom EU och andra internationella organisationer.

Marknadsföring vid internetförsäljning:

För att inte snedvrیدا konkurrensen ytterligare bör utredningen bör föreslå minst samma regler för försäljning på internet som för fysiska butiker. I dag ger webbhandlare av snus erbjudanden om "köp 11, betala för 10 dosor" och skickar ut reklammail till sina kunder med erbjudanden. Det innebär en begränsning av konkurrensen. Fysisk handel får inte marknadsföra på det viset. Detta leder till olika regler för olika aktörer och snedvrider konkurrensen.

Emab AB

Anders Huss, VD

anders@emab.org

070-5923882